

Vadefugleforskning efter Sovjetunionens sammenbrud

Modsat kollegerne i Nordamerika led de europæiske vandfugleforskere i mange år under det simple problem, at de ikke havde mulighed for at følge med "deres" fugle op til de nordlige ynglepladser i Rusland. Det var effektivt lukket land, indtil Sovjet begyndte at åbne sig sidst i 1980'erne, og unionen endeligt brød sammen i 1992. Indtil da var det kun få russiske ornitologer, der havde nære kontakter med vesterlændinge, og disse kontakter indbefattede praktisk taget aldrig feltophold og forskning i hinandens regioner.

Den mest internationalt aktive russiske vadefugleforsker var – og er – Pavel Tomkovich fra Moskvas universitet. Han arbejdede hver sommer i nogle af de vanskeligst tilgængelige dele af Sibirien, og hans arbejde var allerede tidligt af international standard. Med ham som hoveddrivkraft, og med en anden fremtrædende øst-europæisk vadefuglespecialist, Jaga Gromadzka fra Polen, som tidligt forbindelsesled til Vesten, organiseredes en af de største vadefuglekongresser nogensinde i Odessa i april 1992. Formålet var at formidle så meget som muligt af den russisksprogede viden om vadefugle ud til en hungrende verden af vadefugleentusiaster, og samtidig at formidle vestlige metoder og teknologi til russerne.

500 sider vadefugleviden

Resultatet af anstrengelserne foreligger nu i form af en telefonbogstykt publikation fra International Wader Study Group, som de sidste 30 år har været den væsentligste organisation for vadefugleinteresserede overalt i verden. 86 artikler og abstracts er det blevet til – langt hovedparten omhandlende vadefugle og vadefugleforskning i den tidligere Sovjetunion (nu SNG), fra Sortehavet i vest til Kamchatka i øst, og fra Taimyr-halvøen i nord til Centralasien i syd. Hovedparten af disse artikler har den frivillige gruppe af redaktører måttet oversætte fra russisk, og da det foregik inden e-post blev almindelig udbredt (ikke mindst i Rusland, hvor almindelig post tillige var og er upålidelig), måtte korrespondancen mellem forfattere og redaktører ofte foregå pr kurér – en stærkt imponerende indsats!

Og hvad er så status for vadefugleforskningen i SNG? Vel, store nationale samarbejdsprojekter, som koordinerede tællinger af vadefugle på mange lokaliteter, kendes praktisk taget ikke, og noget så grundlæggende for beskyttelsesarbejdet som en lokalitetsregistrering er først nu ved at blive opbygget. Årsagerne skal bl.a. findes i landets enorme udstrækning og det meget lille antal ornitologer. "Tætheden" svarer til, at der kun var to

professionelle ornitologer til at dække Danmark. Amatører er der heller ikke mange af, fx er der i hele SNG færre end 25 ornitologer, der arbejder specielt med vadefugle, og under 100 er medlemmer af den russiske ornitologiske forenings vadefuglegruppe.

Men i 1989 skete der et gennembrud, idet WWF-Tysklands folk fra Vadehavet blev inviteret til at lave undersøgelser på Taimyr-halvøen i det centrale Nordsibirien, hvor en stor del af Vadehavets træk- og vintergæster yngler. Siden har der årligt været fælles vesteuropæisk-russiske ekspeditioner til disse tidligere hermetisk tillukkede områder. Især tyskerne og hollænderne har været aktive i dette samarbejde, som også flere danske vandfugleforskere har nydt godt af. Betalt af det hollandske miljøministerium er der blevet opført en feltstation i det sydvestligste Taimyr, og svensk WWF har tilsvarende finansieret en station i Lenadeltaet. Oven i alt dette gennemførte svenske og russiske forskere i 1994 en international isbryder-ekspedition langs hele nordkysten af Sibirien, hvor man landsatte hold på udvalgte lokaliteter undervejs.

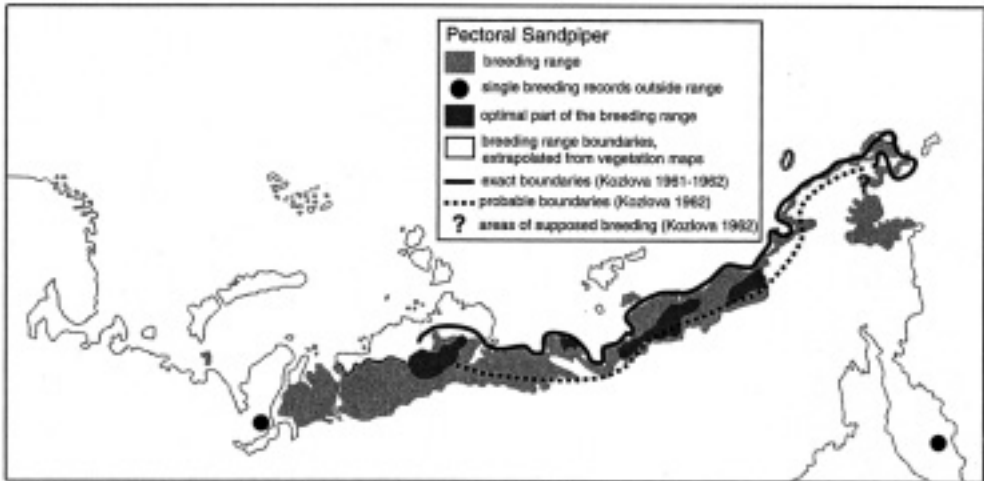
Spændende nyt

Blandt "snapsene" i den tykke bog må det omfattende og succesrige fredningsarbejde, som WWFs arktiske program har udført, nævnes som den første. På Taimyr-halvøen i Nordsibirien, som er det vigtigste yngleområde for arktiske vadefugle og gæs i Rusland, er der nu etableret i alt 80 000 km² beskyttede områder, inklusive allerede tidligere eksisterende reservater. Efterfølgende er 61 000 km² i Lenadeltaet og på øerne udfør blevet fredede som det hidtil største sammenhængende beskyttede område i Rusland.

Dernæst er der grund til at fremhæve den store indsats, russerne med Pavel Tomkovich og Mikhail Soloviev i spidsen har ydet for at indsamle oplysninger om ynglebetingelserne for vadefugle m.v. i hele det russiske Arktis hvert år siden 1988: vejr, snedække, lemmingforekomster og prædationstryk. Dette har nu udviklet sig til et holarktisk program, hvor også vores oplysninger fra Grønland indgår. Data samles i en database i Moskva, og der udsendes årlige rapporter, som kan ses på hjemmesiden <http://www.arcticbirds.ru>. Her kan man fx følge med i, hvorfor det myldrer med unge Dværgrøyer langs de danske kyster med 3-4 års mellemrum, og hvorfor andelen af unge Mørkbugede Knortegæs svinger så voldsomt.

Blandt de mange andre resultater kan nævnes

- at ynglesuccesen blandt de jordrugende tundrafugle er høj i de år, hvor lemmingbestanden topper, men voldsomt reduceret i de(t) efterfølgende år, hvor rævebestanden er stor, og lemmingerne væk. Dette giver sig bl.a. udslag i meget tidligere borttræk af alle de voksne ynglefugle, der har mistet yngelen, hvilket givetvis også kan spores i Danmark.
- at antallet af rastende juvenile Almindelige Ryler i Polen svinger i takt med ynglesuccesen på ynglepladserne i Nordrusland, hvilket givetvis så også gælder for de danske rastepladser.
- at kendskabet til yngleudbredelserne for de arktiske vadefugle i Rusland inkl. Sibirien er blevet langt mere præcist. Fx yngler Stribet Ryle mod vest helt til Ob!
- at den race af Almindelig Ryle, der er talrigst på træk i Nordvesteuropa – *Calidris alpina alpina* – yngler mod øst til Taimyr, men at langt de tætteste bestande findes på Yamal-halvøen vest herfor.
- at en sammenligning mellem vadefuglefaunaen i "Lapland Naturreservatet" på Kolahalvøen i 1887, 1948 og 1991 viser, at Hjejle, Dobbeltbekkasin og Odinshane er blevet meget mere almindelige, mens Hvidklire, Lille Regnspove og Lille Kobbersnepe er aftaget i antal.
- at de vadefuglearter, der har en høj grad af sted- og partnertroskab, naturligt nok har de mest stabile bestande, mens ynglebestandene af arter som Dværgrøyle og Brushane svinger stærkt fra år til år.
- at ungeførende Islandske Ryler og Krumnæbbede Ryler leder ungerne hen i nærheden af ligeledes ungeførende Strandhjejler og Stenvenedere, da disse er langt mere aggressive over for prædatorer og dermed yder en vis beskyttelse. Ungeførende Sandløbere opholder sig derimod mest for sig selv.
- at tætheden af vadefugle i Lenadeltaet er 266-418 individer pr km², med Thorshane som den talrigste efterfulgt af Dværgrøyle, Stribet Ryle, Temmincksryle og Brushane. Det er mere end ti gange så meget som tætheden af vadefugle i højarktisk Grønland.
- at den sjældne Normanns Hvidklire yngler med op til 1-2 par pr 10 km kystlinie på øen Sakhalin i Østsibirien, hvor de almindeligste vadefugle ellers er Tinksmed med op til 10-100 par pr 10 km og Rødben med 10-30 par pr 10 km lokalt nær kolonier af Aleuter-terne.

Stribet Ryle yngler nu mod vest til Ob-flodens munding. Måske er det herfra, de danske trækgæster kommer?

- at koncentrationer af Stor Islandsk Ryle på op til 2400 er talt på Kamchatka under forårstrækket sidst i maj.
- at Steppeviben stort set er forsvundet fra de tidligere ynglepladser på stepperne i europæisk Rusland, og at den er stærkt på retur også længere østpå. Steppebestanden af Stor Regnspove er ligeledes i en kritisk situation. Årsagen er opdyrkning af stepperne.
- at Pomeransfuglen yngler på afrundede bjergrygge i 2000-6000 meters højde i Altai-bjergene i Centralasien, hvor fuglene ankommer allersidst i maj, mens der endnu er udbredt snedække, ligesom i Skandinavien.
- at Asiatiske Snekpeklire, der yngler i det sydvestlige Sibirien, Mongoliet og Nordkina, bredte sig 1000 km mod nord i 1980'erne som følge af tørke.

Andre artikler behandler vadefugletrækket gennem Sortehavet og Middelhavsområdet samt overvintringen i Afrika. Så der er meget at hente i denne sværvægter af en bog.

Hans Meltofte

Hötker, H., E. Lebedeva, P.S. Tomkovich, J. Gromadzka, N.C. Davidson, J. Evand, D.A. Stroud & R.B. West (eds) 1998: Migration and international conservation of waders. Research and conservation on north Asian, African and European flyways. – International Wader Studies 10.

Situationen for fugle i agerlandet

Agerland udgør en meget stor del af arealet i Vesteuropa, og naturindholdet i agerlandet er derfor af stor betydning for det samlede dyre- og planteliv. Landbrugslandet har i stort omfang erstattet mange naturlige landskaber, og mange fuglearter har derfor i dag deres hovedudbredelse her.

De seneste 40 år er der set store bestandsnedgange hos de fleste ynglefugle ude i det dyrkede land i det meste af Vesteuropa. I Danmark blev sådanne store tilbagegange registreret i 1970'erne, og omkring 1980 blev der foretaget flere mindre undersøgelser af fuglenes forekomst og ynglesucces i det danske agerland. Siden har bl.a. Ornis Consult og Danmarks Miljøundersøgelser undersøgt yngletæthed og levevilkår for nogle af arterne, især i forhold til forskellene mellem økologiske og konventionelle landbrug.

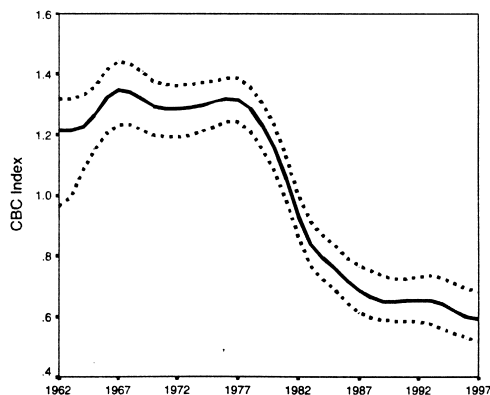
Tilbagegangen for agerlandets fugle har været anderledes drastisk i Storbritannien. Måske bl.a. derfor har forskningsindsatsen på de britiske øer været langt mere omfattende end herhjemme, og hvis man vil have en chance for at forstå dynamikken omkring agerlandets fugle, er det nødvendigt at følge denne forskning.

27.-29. marts 1999 afholdt British Ornithologists' Union (BOU) i samarbejde med bl.a. British Trust for Ornithology (BTO) og Royal Society for the Protection of Birds (RSPB) en konference om økologi og beskyttelse af agerlandets fugle (Ecology and Conservation of Lowland Farmland

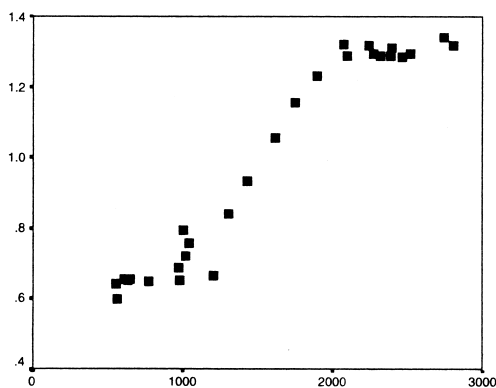
Birds) med en en-dags Sanglærke-workshop tilknyttet. Jeg var eneste danske deltager i selve konferencen, mens Peter Odderskær fra DMU præsenterede sit Sanglærke-arbejde på workshoppen.

Luc Schifferli gav det samlede europæiske perspektiv. Europa har 260 ynglefuglearter, og agerlandet er klart den habitat, hvor den største andel har dårlige levevilkår: halvdelen af de 68 agerlandsarter er truede, sårbare og/eller i tilbagegang. I de øvrige habitater tilsammen tilhører 19% af ynglefuglene disse beskyttelseskategorier, og næsten halvdelen af alle truede eller sårbare europæiske ynglefuglearter er tilknyttet agerlandet.

Flere foredrag præsenterede dokumentation for agerlandsfuglenes tilbagegang i Storbritannien, og bl.a. Robert Fuller og Gavin Siriwardena satte tilbagegangen i sammenhæng med ændringer i arealernes udnyttelse. Flere ynglefugle fra det åbne agerland er blandt de arter, der har oplevet den største tilbagegang. Hvor vi i Danmark overvåger vores agerlandsfugle ved punkt-tællinger, overvåges de i Storbritannien først og fremmest gennem den såkaldte *Common Bird Census* (CBC): årlige standardiserede kortlægninger af ynglefugle i faste områder. I sådanne plots var der i 1995 26% af de Agerhøns, 39% af de Bomlærker og 51% af de Sanglærker, der taltes i 1968. Årsagerne til Agerhønsens tilbagegang er

Udviklingen i Sanglærke-bestanden i Storbritannien 1962-97. Efter Donald & Vickery i Aebischer et al. 2000.

Jo større arealer med vårsæd der er i Storbritannien, jo flere Sanglærker yngler der. Efter Donald & Vickery i Aebischer et al. 2000.

Landbrugets udvikling bort fra et landskab med afvekslende vinter- og vårafgrøder fik Bomlærke-bestanden til at gå stærkt tilbage i både England og Danmark. Foto: Johanna M. Hatmann.

blevet grundigt undersøgt for år tilbage af især G.R. Potts (*The Partridge: Pesticides, Predation and Conservation*. Collins 1986) og er først og fremmest sprøjtning, men også tiltagende prædation. Ny vigtig forskning om levevilkårene for Bomlærke og i særlig grad Sanglærke blev derimod fremlagt på konferencen.

Bomlærken

For Bomlærken har tilbagegangen i Storbritannien har været så kraftig, at arten i dag er blevet svær at overvåge, da den nu kun findes på færre end 30 CBC-plots. I Danmark har vi kunnet følge bestandsudviklingen siden 1981 ved hjælp af punkttællingerne, og her sås en kraftig tilbagegang fra 1981 til 1985, hvorefter bestanden har været mere eller mindre stabil. Nicholas Brickle og David Harper fulgte en bestand i tre år både om vinteren og i ynglesæsonen. De konstaterede, at vårsædmarker var den vigtigste habitat gennem det meste af vinteren; i den tidligste del i form af stubmarker. Midt på vinteren udgjorde også marker med kreaturer et vigtigt fourageringsområde. I ynglesæsonen havde vårbyg den største tæthed af territorier og fouragerende fugle, mens også græs-

bevoksede randzoner ved kornmarker havde en meget høj frekvens af fouragerende Bomlærker. Marker med vintersæd havde en ganske stor tæthed af reder, mens kun en mindre del af Bomlærkernes fouragering fandt sted her. Bomlærken levede langt overvejende af frø om vinteren, og dens foretrukne opholdssteder faldt sammen med de habitater, hvor der var de største forekomster af korn. I yngletiden indgik insekter som en vigtig del af føden til ungerne, og de største insektforekomster fandtes i græskanter og vårbygmarker.

Bomlærkens skiftende krav gennem året betyder, at arten trives bedst i et landskab med afvekslende landbrugsmæssig udnyttelse og et stort indslag af vårafgrøder. Det moderne landbrug har fjernet sig fra et sådant landskab med afvekslende vinter- og vårafgrøder, og i Storbritannien er der samtidig sket en voldsom udvikling sted mod større og større enheder med monokulturer.

Sanglærken

Sanglærkens udnyttelse af agerlandet har mange paralleller med Bomlærkens. Også Sanglærken overvintrer primært på stubmarker og rykker

senere ud på de nysåede bygmarker. Paul Donalds og Juliet Vickerys undersøgelser i England og bl.a. Peter Odderskærns i Danmark viser, at ændringen fra vårsæd til vintersæd og fra langsomt til hurtigt voksende kornsorter betyder, at vegetationen i markerne bliver for høj og tæt til, at Sanglærkerne kan udnytte markerne som redehabitat for andet og tredje kuld. De relativt få sene kuld, der etableres i vintersædmarker, placeres i stort omfang i eller ganske tæt på sprøjtespor, og det medfører, at langt de fleste præderes. Alex Schläpfer fra Schweiz viste, at fordi Sanglærken har en lang yngletid, og de enkelte afgrøder frembyder redemuligheder for Sanglærken i forskellige perioder gennem sommeren, indgår der flere afgrødetyper i det gode territorium. F.eks. vinterhvede til første kuld omkring 1. maj, vårbyg til andet kuld hen i juni og græseng til et evt. tredjekuld senere på sommeren. Når markerne slås sammen, og afgrøderne bliver mere homogene, har det den virkning på Sanglærkebestanden, at den bliver mindre tæt, fordi det enkelte territorium er nødt til at være væsentligt større for at tilstrækkeligt mange forskellige vegetationstyper kan indgå.

Ifølge CBC-tællingerne var den britiske Sanglærkebestand stabil i perioden 1962-1977. Fra 1977 til 1984 sås et kraftigt fald, hvor omkring halvdelen af bestanden forsvandt. Siden 1984 er bestanden fortsat faldet, men ikke nær så voldsomt. I Danmark har forholdene for lærkerne ikke været tilsvarende katastrofale. Fra 1976 til 1980 faldt bestanden ganske vist med en tredjedel, men siden har den været stort set stabil ifølge punkt-tællingerne. Forskellen kunne meget vel være, at udviklingen mod store marker og monokulturer ikke har haft nært det samme omfang, noget man hurtigt kan konstatere ved selvsyn, hvis man kører en tur gennem det sydlige eller østlige England. Endnu en væsentlig forskel på de danske og de britiske lærker er, at de britiske overvintrer inden for landets grænser, mens hovedparten af vores lærker er væk mellem oktober og februar.

Det er svært at misunde briterne forholdene i deres landbrugslandskab, men man kan godt misunde dem det niveau af viden, de har om deres fugle. Udover de nævnte CBC-indeks over relative ynglebestande sker der i Storbritannien en omfattende indsamling af *nest records*; et stort antal ornitologer udfylder hvert år redekort, hvor kuldstørrelser og ynglesucces i fundne reder af almindelige fugle noteres, hvorefter disse kort samles i et stort kartotek. Herudover gør en omfattende ringmærkning af almindelige fugle det muligt at beregne et indeks for voksen- og ungfugleoverlevelse

gennem årene. Ud fra disse data kunne Gavin Siriwardena m.fl. lidt overraskende oplyse, at den gennemsnitlige kuldstørrelse og ynglesucces for f.eks. Bomlærke og Sanglærke har været større i den årrække, hvor bestandene er gået tilbage, end i årene før, hvor bestandene var stabile.

I Danmark indskrænker vores viden om Sanglærken uden for yngletiden sig groft set til, at vi ved, at fuglene er uden for landets grænser om vinteren. På trods af, at Sanglærken er en af Danmarks mest talrige og udbredte ynglefugle, foreligger der kun en lille håndfuld genmeldinger fra vintermånederne; de antyder, at overvintringen sker i Sydeuropa. I flere andre EU-lande er situationen ikke meget bedre. Det er derfor på et relativt spinkelt datagrundlag, at EU-kommis-sionens "management plan" for Sanglærke er blevet udarbejdet. Planen blev præsenteret af en af forfatterne, Luc Barbier fra det franske jagtkontor. Der fanges/jages stadig Sanglærker i stort omfang i flere sydeuropæiske lande – den samlede fanget i EU vurderes til 6,1 mio. fugle årligt. Heraf tages 3,6 mio. i Frankrig, Italien og Spanien, lande som den danske bestand formodentlig tilbringer vinteren i eller passerer på trækket. Det ringe data-grundlag betyder, at den populationsmodel, planen bruger til at vise, at jagten er uden betydning for bestandsstørrelsen i de berørte lande, ikke er særlig overbevisende; men den overordnede konklusion, at jagten ikke ser ud til at være bestandsbegrænsende, er der næppe nogen grund til at sætte spørgsmålstegn ved. Før man kan drive jagt på en art, bør det dog være et minimumskrav, at der foretages en kortlægning af hvilke bestande, der berøres, og at der sikres en kvalificeret overvågning af disse bestande både i yngle- og overvintringsområderne. Hvis der havde været tale om vandfugle, havde dette utvivlsomt været sikret for længe siden. Så der burde kunne findes en stor pose penge et eller andet sted til storstilet ringmærkning af Sanglærkeunger og til kontrolfangster i vinterkvartererne.

Efter konferencen så jeg i en periode lidt mildere på det danske landbrugsland. Det har dog flere gange i historien vist sig, at det sydlige England har været en slags forløber for, hvad der skete i det danske landbrugslandskab årtier senere. F.eks. forsvandt Engsnarren fra det sydøstlige England omkring 1870-1880, mens den tilsvarende udvikling i Danmark først skete mellem 1920 og 1940. Så det er fortsat vigtigt at holde et vågent øje med udviklingen af fuglebestandene i agerlandet, også i Danmark. Ud fra de foreløbige undersøgelser ser det i øvrigt ud til, at vi med en omstil-

ling til økologisk drift kan sikre fuglene langt bedre levedmuligheder i agerlandet. Til videre foranstaltning.

Ole Thorup

N.J. Aebischer, A.D. Evans, P.V. Grice & J.A. Vickery
2 0 0 0 :
Ecology and Conservation of Lowland Farmland Birds.
– British Ornithologists' Union, Tring. 182 sider. £15
incl. forsendelse hos: BOU, The Natural History
Museum, Tring, Hertfordshire HP23 6AP, UK.

P.F. Donald & J.A. Vickery 2001: The Ecology and Conservation of Skylarks. – Royal Society for the Protection of Birds, Sandy. 219 sider. £17 hos: RSPB, The Lodge, Sandy, Bedfordshire SG19 2DL, UK.

Se også:

E.M. Jacobsen 2000: Punkttællinger af ynglefugle i eng, by og skov 1999. – Arbejdsrapport fra Danmarks Miljøundersøgelser nr 125. (Viser de nyeste indeks fra de danske punkttællinger.)

Fugleovervågning og habitatbevarelse

På Hotel Vedersø Klit i Vestjylland afholdt DOF den 3-4. marts et fagligt seminar om fugleovervågning og habitatbevarelse. Weekendens program startede fredag aften med årsmøde i DOFs arbejdsgruppe for truede og sjældne ynglefugle (DATSY). Tidlig lørdag morgen var der arrangeret ekskursion til det naturgenoprettede Vest Stadil Fjord. Resten af lørdagen drejede sig om fugleovervågningen i Danmark og DOFs rolle i denne overvågning. Hvordan DOFs frivillige bedre

bidrager til, at habitatbevarelse bliver til gavn for fuglelivet var emnet for søndagens seminar.

DOFs Videnskabelige Udvalg (VU) stod for lørdagens program, som startede med et oplæg af Henning Noer fra Danmarks Miljøundersøgelser. Oplægget omhandlede hvilke typer af overvågning, som bedst understøtter den fremtidige naturforvaltning i Danmark. Efter Henning Noers oplæg fortalte Peder Agger fra Naturrådet om rådets officielle syn på prioriteringen af natur-

Vendehalsen er en af de højt prioriterede danske ynglefugle, hvor vi har ringe styr på bestandsudviklingen. Foto: Kaj Kamp.

overvågningen og overvågningens rolle i en bæredygtig udvikling på naturområdet. Efter en inspirerende diskussion og en velsmagende frokost gav Mette Lund fra Zoologisk Museum et indlæg om, hvorvidt forskellige artsgrupper, herunder fugle, kan benyttes som indikator for artsrigdommen i Danmark. Peter Lange fra DOFs lokalafdeling i Århus Amt fortalte herefter, hvad frivillige amatørornitologer formår i forbindelse med fugleovervågning. Som lørdagens sidste foredrag fremlagde Ole Thorup og Erik Mandrup Jacobsen VUs rapport *Dansk Ornitologisk Forening og overvågningen af fugle i Danmark*. Herefter blev der afholdt en workshop i grupper omkring DOFs rolle i den danske fugleovervågning.

VUs rapport omhandler kun overvågning af ynglefugle, og i rapporten er ynglefuglene prioriteret efter, om de er karakteristiske for Danmark, og om de er truede og/eller i tilbagegang her. På baggrund af denne rapport, samt oplæggene og diskussionerne på seminaret, blev det klart, at flere af de prioriterede ynglefugle var meget dårligt overvåget (f.eks. Dobbeltbekkasin, Natravn, Vendehals og Gul Vipstjert). Det er således nødvendigt med en markant øget indsats i den danske fugleovervågning, og en af de bedste metoder til dette er Fugleregistreringsgruppens

punkttællinger. En del af de dårligt overvågede fuglearter er tilknyttet habitater, hvor der traditionelt ikke udføres punkttællinger. For eksempel er utilstrækkeligt overvågede arter som Agerhøne, Engpiber, Bynkefugl og Rødrygget Tornskade alle tilknyttet agerland og ekstensivt udnyttede arealer. En anden utilstrækkeligt overvåget gruppe er natakter arter som Engsnarre, Dobbeltbekkasin, Skovsneppe, Vagtel, Natugle, Natravn, Hedelærke og Græshoppesanger. Punkttællingsprogrammet bør derfor udvides med flere ruter i dårligt dækkede habitater, samt punkttællinger om natten på udvalgte ruter. Punkttællingsmetoden består i at man i yngletiden gennemgår en rute med 10-20 punkter, og på hvert punkt registrerer alle sete og hørte fugle i løbet af en periode på fem minutter. Ved at udføre disse punkttællinger på en given rute flere år i træk, er det muligt at overvåge ændringerne i ynglebestandene af de registrerede fuglearter.

Alle, der kunne tænke sig at deltage i punkttællingsprogrammet og dermed hjælpe til at forbedre den danske fugleovervågning, opfordres derfor til at kontakte DOFs Fugleregistreringsgruppe. Er man interesseret i at få en kopi af VUs rapport, kan denne rekvireres ved henvendelse til VUs sekretær Michael B. Grell i Fuglenes Hus.

Jan Drachmann